

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
437 19.07.2018

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București, România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 *Fax: (+40-21) 312 54 80*
Internet : <http://www.ccr.ro> *E-mail: pres@ccr.ro*

Dosar nr.601A/2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 884 / 18 JUL 2018

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. 11678
Data 18.07.2018

DOMNULUI

CĂLIN CONSTANTIN ANTON POPESCU-TĂRICEANU

Președintele Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm alăturat Decizia nr.355 din 23 mai 2018, prin care Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății este neconstituțională, în ansamblul său.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.601A/2018

DECIZIA nr.355
din 23 mai 2018

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru
modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Andreea Costin	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.3112 din 25 aprilie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.601A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** sunt formulate critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă.

4. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea limitelor cererii de reexaminare formulate de Președintele României. În acest sens, se menționează faptul că Președintele României a solicitat Parlamentului reexaminarea legii criticate pentru o serie de aspecte, precum necesitatea adoptării acesteia ca lege organică, necorelarea unor dispoziții ale legii, neclaritatea și lipsa de precizie a unor prevederi din actul normativ.

5. Cererea de reexaminare formulată de Președintele României a vizat 11 dispoziții din forma inițială a legii adoptate de Parlament, respectiv art.I [de modificare și completare a Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății] pct.4, 7, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 34, 42 și art.II potrivit căroră în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a legii, a cărei reexaminare a fost cerută, Hotărârea Guvernului nr.734/2010 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale urmează să fie modificată și completată.

6. Până la finalizarea procedurii de reexaminare de către Parlament, Guvernul a emis două ordonanțe de urgență, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018 privind reglementarea unor măsuri în domeniul sănătății.

7. Drept urmare, în procedura de reexaminare, Parlamentul a admis în parte criticile formulate de Președintele României și, totodată, motivat de necesitatea corelării cu dispozițiile celor două ordonanțe de urgență menționate, a modificat sau eliminat mai multe dispoziții ale legii care nu au fost indicate prin cererea de reexaminare și nici nu se aflau într-o strânsă legătură cu dispozițiile pentru care s-a solicitat reexaminarea.

8. Astfel, au fost eliminate ori modificate unele norme, deși nici textele respective și nici problematica ridicată de acestea nu au făcut nici direct, nici indirect, obiectul cererii de reexaminare. În acest sens, sunt indicate dispozițiile art.I pct.1 [cu referire la art.16 din Legea nr.95/2006, care reglementează sistemul informatic de telemedicină], pct.3 [cu referire la art.169 alin.(1) din Legea nr.95/2006, privind categoriile de spitale], pct.8 [cu referire la art.220 alin.(2) din Legea nr.95/2006, privind completarea surselor de finanțare], pct.9 [cu referire la art.243 din Legea nr.95/2006, privind contractele cost-volum/cost-volum-rezultat], pct.10 [cu referire la art.249 din Legea nr.95/2006, privind derogarea stabilită pentru contractele cu casele de asigurări de sănătate], pct.13 [cu referire la art.337 alin.(1) din Legea nr.95/2006,

privind cardul național], pct.27 [cu referire la art.701¹ din Legea nr.95/2006, privind studiile clinice], pct.30 [cu referire la art.800 alin.(8) din Legea nr.95/2006, privind suspendarea sau retragerea autorizației pentru desfășurarea activității de distribuitor *en detail* de medicamente], pct.32 [cu referire la art.803 lit.c) din Legea nr.95/2006, privind una dintre cerințele minime stabilite pentru deținătorii autorizației de distribuție angro], pct.35 [cu referire la art.814, privind obligația de declarare a sumelor de bani/avantajelor, prin raportare la dispoziții inexistente, respectiv art.193 alin.(7) lit.d²) din Legea nr.95/2006], și pct.36 [cu referire la art.857 alin.(8) din Legea nr.95/2006, privind efectuarea inspecțiilor].

9. Prin urmare, se susține că intervențiile legislative mai sus indicate nu au avut în vedere corelări tehnico-legislative impuse de modificarea/completarea textelor supuse reexaminării și nici nu sunt indisolubil legate de acestea, ci vizează, mai degrabă, adaptarea conținutului normativ al legii criticate la alte acte normative, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88/2017 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018. Or, cele două ordonanțe de urgență, aflându-se în procedură parlamentară, corelarea necesară a textelor în cauză putea fi făcută în cadrul dezbaterii în Parlament a celor două proiecte de lege și nu prin procedura de reexaminare a legii, care este o procedură specializată și limitată la criticile formulate de Președintele României.

10. În situația constatării existenței în acte legislative diferite a unor norme cu un conținut necorelat, legiuitorul, analizând în ce măsură reglementarea în cauză se mai justifică, are deplina libertate de a decide respingerea legii supuse reexaminării.

11. Așadar, se apreciază că, prin acest tip de intervenție în cadrul procedurii de reexaminare, Parlamentul a depășit limitele investirii, încălcând art.77 alin.(2) din Constituție.

12. Totodată, se invocă și jurisprudența Curții Constituționale în privința art.77 alin.(2) din Constituție, respectiv Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, Decizia nr.31 din 27 ianuarie 2016, Decizia nr.30 din 27 ianuarie 2016, Decizia nr.81 din 27

februarie 2013, Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008 și Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007, prin care s-a reținut în esență că Parlamentul este ținut de limitele cererii de reexaminare, procedură care implică un dialog constituțional între Parlament și Președintele României.

13. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, se susține că sunt încălcate prevederile art.1 alin.(5) privind principiul legalității și calitatea legii și art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi din Constituție, sens în care sunt indicate prevederile art.I pct.4, pct.8 și pct.9 din lege.

14. În privința art.I pct.4 din lege se arată că prin acestea se introduc două noi alineate, alin.(11) și (12), la art.172 din Legea nr.95/2006. Astfel, prin introducerea alin.(11) la art.172 din Legea nr.95/2006 se încalcă principiul legalității prevăzut de art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât instituie obligația preschimbării actului administrativ pe numele noii entități, fără verificarea îndeplinirii vreunor condiții, având în vedere că actul administrativ individual fusese emis conform legii de o autoritate publică în considerarea unei persoane juridice individualizate. Aceste acte administrative individuale – avize de funcționare, autorizații – sunt emise în regim de putere publică, cu scopul de a da naștere unor raporturi juridice pentru o persoană determinată prin chiar conținutul actului, și nu autorizează sau acreditează activitatea desfășurată de orice entitate juridică.

15. Prin introducerea alin.(12) la art.172 din Legea nr.95/2006 se încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii, întrucât nu se precizează dacă entitatea cu personalitate juridică ce solicită preluarea contractelor de furnizare de servicii medicale aflate în derulare este obligată să respecte aceleași condiții de intrare în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate ca și furnizorul de servicii medicale reorganizat, ceea ce conduce la posibilitatea transferării activității medicale de interes public către entități private neautorizate în acest sens. Or, potrivit art.84 din Contractul-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în

sistemul asigurărilor sociale de sănătate pentru anii 2018-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.140/2018, în vederea intrării în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate, furnizorii de servicii medicale trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie autorizați conform prevederilor legale în vigoare; să fie evaluați potrivit dispozițiilor legale în vigoare; să fie acreditați potrivit dispozițiilor legale în vigoare, pentru anul 2019; să depună, în vederea încheierii contractului, toate documentele necesare în termenele stabilite pentru contractare.

16. Cu privire la art.I pct.8 și pct.9 din lege se arată că prin acestea se modifică și se completează art.391 din Legea nr.95/2006 și se stabilesc condițiile în care medicii se vor pensiona. Astfel, medicii se vor pensiona la vârsta de 67 de ani, indiferent de sex [alin.(1) al art.391 din Legea nr.95/2006, modificat prin art.I pct.8 din lege], iar medicii care au împlinit vârsta de 65 de ani nu pot deține funcții de conducere în cadrul Ministerului Sănătății, al ministerelor și instituțiilor centrale cu rețea sanitară proprie, al autorităților de sănătate publică, al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, al caselor județene de asigurări de sănătate și a municipiului București, precum și în cadrul spitalelor publice și al oricărei alte unități sanitare publice [alin.(7) al art.391 din Legea nr.95/2006, modificat prin art.I pct.8 din lege]. Se arată că prin necorelarea vârstei de 65 de ani, de la care operează interdicția de a deține funcții de conducere, cu vârsta de pensionare, de 67 de ani, norma este lipsită de claritate și precizie, contrar exigențelor prevăzute de art.1 alin.(5) din Constituție. Se precizează faptul că și în prezent există această interdicție de a ocupa funcții de conducere, însă norma este corelată cu vârsta de pensionare, care în prezent este de 65 de ani.

17. Totodată, se apreciază că modificarea operată prin art.I pct.8 din lege asupra alin.(7) al art.391 din Legea nr.95/2006 încalcă și art.16 alin.(1) din Constituție, întrucât instituie un tratament diferențiat, nejustificat obiectiv și rațional, între medicii care nu sunt cadre didactice și persoanele care dețin una dintre calitățile enumerate la art.185 alin.(14) din Legea nr.95/2006. În acest sens, se arată că

stabilirea vârstei de 65 de ani ca limită pentru exercitarea funcțiilor de conducere nu se corelează cu prevederile art.185 alin.(14) din Legea nr.95/2006 potrivit căreia în unitățile sanitare publice, profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu aprobarea managerului și cu avizul consiliului de administrație al spitalului.

18. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

19. Președintele Camerei Deputaților apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

20. Referitor la încălcarea dispozițiilor art.77 alin.(2) din Constituție se arată că modificările intervenite în cuprinsul legii supuse reexaminării, au fost atât de corelare tehnico-legislativă, cât și de punere de acord cu cererea de reexaminare înaintată spre dezbateri Parlamentului. De asemenea, din analiza comparată a formei adoptate de către Camera Deputaților și de către Senat, rezultă că modificările operate de cele două Camere nu sunt de natură a imprima deosebiri majore de conținut juridic, legea adoptată menținându-și obiectul de reglementare.

21. În continuare, se precizează că Parlamentul României, ca for legiuitor, nu putea să nu țină cont în redactarea legii de existența unor acte juridice în vigoare care își produc efectele la momentul reexaminării actului supus controlului de constituționalitate, respectiv de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2018 privind reglementarea

unor măsuri în domeniul sănătății, care erau în vigoare la data dezbaterii cererii de reexaminare.

22. În acest sens, se menționează jurisprudența Curții, respectiv Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, prin care s-a statuat că, din analiza art.77 alin.(2) din Constituție, „rezultă că trebuie reexamineate textele cuprinse în cererea Președintelui României, precum și cele care au legătură cu acestea, fiind necesară corelarea tehnico-legislativă a tuturor dispozițiilor din lege.” În acest context pot fi modificate chiar și unele dispoziții ale legii care nu au fost în mod expres cuprinse în cererea de reexaminare.

23. În ceea ce privește criteriile de claritate, precizie și previzibilitate pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească, se precizează faptul că textul supus controlului de constituționalitate respectă aceste criterii statuate de Curte prin jurisprudența sa, spre exemplu, prin Decizia nr.26 din 18 ianuarie 2012.

24. Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea a constatat că prin reglementarea acestora au fost impuse o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

25. Se mai arată că, potrivit jurisprudenței Curții (a se vedea Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, Decizia nr.1596 din 14 decembrie 2011, Decizia nr.1597 din 14 decembrie 2011, Decizia nr.1598 din 14 decembrie 2011, Decizia nr.81 din 27 februarie 2013), „cererea de reexaminare nu poate afecta statutul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării.” Prin urmare, susținerile autorului sesizării sunt în dezacord atât cu rolul Parlamentului de unică autoritate

legiuitoare a țării, cu procedurile parlamentare aplicabile edictării legilor, cât și cu interdicția prevăzută la art.69 alin.(2) din Actul fundamental care stabilește că orice mandat imperativ care ar putea fi stabilit în sarcina deputaților și al senatorilor este nul.

26. Se mai precizează faptul că, potrivit art.137 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaților, în procedura reexaminării la cererea Președintelui României, Camera Deputaților poate: adopta legea modificată și completată în întregime sau parțial, în sensul cerut de Președinte în cererea de reexaminare; adopta legea în forma adoptată inițial de Parlament, în cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare; sau respinge legea supusă reexaminării.

27. Inclusiv aceste 3 opțiuni legislative la reexaminare, prevăzute în Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă veritabile instrumente juridice care consacră libertatea legiuitorului și consolidează rolul de unică putere legiuitoare a Parlamentului și de organ suprem în materie de legiferare. În concret, ipoteza respingerii legii supuse reexaminării, raportată la argumentele invocate în prezenta sesizare nu ar putea să își găsească aplicabilitatea deoarece ar însemna că Parlamentul ar putea respinge legea cu încălcarea limitelor impuse prin cererea de reexaminare.

28. În ceea ce privește susținerea autorului sesizării cu privire la faptul că legea supusă controlului de constituționalitate ar conține prevederi ce contravin dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție, se apreciază că acestea sunt neîntemeiate.

29. Așadar, referitor la prevederile alin.(11) și (12) ale art.172 prin care se susține că este încălcat principiul legalității, se arată că acordarea avizelor și autorizațiilor privește activitatea desfășurată și nu o anumită persoană juridică, iar, prin restrângerea în mod nejustificat a accesului unei societăți la mediul de afaceri și posibilitatea persoanei juridice de a-și realiza scopul economic ar fi astfel încălcate atât prevederile Legii nr. 31/1990, precum și ale Constituției. De altfel,

în articolele invocate se statuează foarte clar că „toate avizele și acreditările deținute, precum și contractele de furnizare de servicii medicale încheiate cu casele de asigurări de sănătate și aflate în derulare se preiau de drept de către noua entitate juridică, corespunzător drepturilor și obligațiilor aferente activității medicale transferate, cu condiția ca activitatea medicală transferată să nu fie modificată”.

30. În continuare, se apreciază ca fiind neîntemeiată și susținerea autorului sesizării potrivit căreia prin legea criticată se instituie un „tratament diferențiat, nejustificat obiectiv și rațional, între medicii care nu sunt cadre didactice și persoanele care dețin una dintre calitățile enumerate la art.185 alin.(14), contrar art.16 alin.(1) din Constituție”, deoarece orice profesie are o ierarhie de valori care constituie fundamentul pe care se întemeiază dezvoltarea, perfecționarea și continuitatea acesteia, iar persoanele enumerate de textele criticate sunt profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale care transmit cunoștințele necesare practicării la un înalt nivel a meseriei de medic, mai ales în contextul actual din România.

31. În aplicarea prevederilor art.61 din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării, atribut suveran de reprezentare a voinței cetățenilor, având, astfel, competența constituțională de a transpune în lege cerințele societății.

32. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

33. Curtea Constituțională a fost sesizată, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

34. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății. Analizând critica de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta privește, în mod punctual, dispozițiile art.I pct.4 [cu referire la art.172 alin.(11) și (12) din Legea nr.95/2006], pct.8 [cu referire la art.391 alin.(1), (4), (5), (7) și (8) din Legea nr.95/2006] și pct.9 [cu referire la 391 alin.(9) – (11) din Legea nr.95/2006] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății, precum și legea în ansamblul său. Dispozițiile legale criticate în mod punctual au următorul cuprins:

- Art.I pct.4 [cu referire la art.172 alin.(11) și (12) din Legea nr.95/2006]:

„(11) În cazul reorganizării furnizorilor de servicii medicale prin transferul total sau parțial al activității medicale către o altă entitate cu personalitate juridică, la cererea entității toate avizele de funcționare și acreditările deținute, se preiau de drept de către noua entitate juridică, corespunzător drepturilor și obligațiilor aferente activității medicale transferate, cu condiția ca activitatea medicală transferată să nu fie modificată. Autoritățile competente au obligația de a preschimba pe numele entității noi avizul sau autorizația emisă anterior pe numele entității reorganizate.

(12) În cazul reorganizării furnizorilor de servicii medicale prin transferul total sau parțial al activității medicale către o altă entitate cu personalitate juridică, la cererea entității contractele de furnizare de servicii medicale încheiate cu casele de asigurări de sănătate și aflate în derulare se preiau de drept de către noua entitate juridică, corespunzător drepturilor și obligațiilor aferente activității medicale transferate, cu condiția ca activitatea medicală transferată să nu fie modificată. ”

- Art.I pct.8 [cu referire la art.391 alin.(1), (4), (5), (7) și (8) din Legea nr.95/2006]:

„Art. 391. – (1) Medicii se pensionează la vârsta de 67 de ani, indiferent de sex.

[...]

(4) Medicii care au depășit limita de vârstă prevăzută la alin. (1) ori de la alin. (2) pot profesa în continuare în unități sanitare private. Desfășurarea activității se face în baza certificatului de membru al CMR și a existenței avizului anual cu privire la existența dreptului de liberă practică potrivit art. 390 alin. (1).

(5) În cazul unităților sanitare publice care înregistrează deficit de personal medical, precum și al unităților sanitare publice unde există necesitatea furnizării de servicii medicale peste nevoile obișnuite, medicii își pot continua activitatea peste vârsta de pensionare prevăzută de lege, în baza avizului CMR acordat în condițiile art. 390 alin. (1), la solicitarea motivată a unității sanitare publice, însoțită de aprobarea autorității căreia i se subordonează administrativ unitatea medicală. Continuarea activității se va face, după caz, până la ocuparea postului vacant ori până la încetarea stării de necesitate care a impus menținerea în activitate a medicului respectiv.

[...]

(7) Medicii care au împlinit vârsta de 65 de ani nu pot deține funcții de conducere în cadrul Ministerului Sănătății, al ministerelor și instituțiilor centrale cu rețea sanitară proprie, al autorităților de sănătate publică, al 4 CNAS, al caselor județene de asigurări de sănătate și a municipiului București, precum și în cadrul spitalelor publice și al oricărei alte unități sanitare publice. (8) Prin excepție de la prevederile alin. (1), medicii din unitățile sanitare publice, precum și medicii de familie, pot desfășura activitatea, la cerere, cu avizul unității sanitare publice, după caz. Desfășurarea activității se face prin prelungiri anuale, pe baza certificatului de membru și a avizului anual al CMR, a certificatului de sănătate, a avizului psihologic

și a asigurării de răspundere civilă, pentru greșeli în activitatea profesională, încheiată pentru anul respectiv. Necesitatea prelungirii activității se stabilește de către o comisie organizată la nivelul direcțiilor de sănătate publică județene sau a municipiului București, alcătuită din:

- un reprezentant al casei de asigurări de sănătate județene sau a municipiului București;

- un reprezentant al direcției de sănătate publică județene sau a municipiului București;

- un reprezentant al colegiului județean al medicilor sau al municipiului București.”

- Art.I pct.9 [cu referire la 391 alin.(9) – (11) din Legea nr.95/2006]:

„(9) Medicii care își desfășoară activitatea în condițiile prevăzute la alin. (3) – (6) nu necesită avizul comisiei prevăzute la alin. (8).

(10) Medicii care își desfășoară activitatea în condițiile prevăzute la alin. (3), (4) și (8) pot avea relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate, direct sau indirect, prin intermediul furnizorilor de servicii medicale până la împlinirea vârstei de 75 de ani. Medicii care își desfășoară activitatea în condițiile prevăzute la alin. (5) și (6) pot avea relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate, direct sau indirect, prin intermediul furnizorilor de servicii medicale, pe perioada menținerii în activitate.

(11) Criteriile și condițiile privind menținerea în activitate a medicilor peste vârsta limită de pensionare se stabilesc prin ordin al ministrului sănătății, cu consultarea CMR și CNAS.”

35. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) privind principiul legalității și calitatea legii, art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi și art.77 alin.(2) privind reexaminarea legii.

36. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată, cât și cel al titularului dreptului de sesizare, obiecția fiind formulată de Președintele României. De asemenea, întrucât obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de promulgare prevăzut de art.77 alin.(3) din Constituție, Curtea reține că a fost legal sesizată (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, paragraful 70).

37. În continuare, analizând parcursul legislativ al legii criticate, Curtea constată că proiectul legii supuse controlului de constituționalitate a fost inițiat de un număr de 7 deputați și senatori și a fost adoptat în forma inițiatorilor, tacit, de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 22 decembrie 2016, ca urmare a depășirii termenului de adoptare. Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat proiectul de lege la 31 octombrie 2017, ca lege ordinară [rezultat vot pentru=222, împotriva=0, abțineri=56].

38. La 11 noiembrie 2017, Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul sănătății a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării.

39. La 4 decembrie 2017, Președintele României a formulat cerere de reexaminare a legii, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, care a fost înaintată Senatului.

40. Curtea observă că anterior și, respectiv ulterior formulării cererii de reexaminare, a fost adoptată și, respectiv, publicată, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88 din 29 noiembrie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.974 din 7 decembrie 2017. Totodată, ulterior formulării cererii de reexaminare și anterior finalizării procedurii parlamentare de reexaminare, a fost

adoptată și publicată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8 din 22 februarie 2018 privind reglementarea unor măsuri în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 1 martie 2018.

41. Cele două ordonanțe de urgență ale Guvernului au fost aprobate de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 5 martie 2018, respectiv 16 aprilie 2018, aflându-se, în prezent, în procedură parlamentară la Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională.

42. În continuare, Curtea reține că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată, ca urmare a cererii de reexaminare, de Senat la 7 martie 2018, **ca lege ordinară**, cu titlul „*pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății*”, și de Camera Deputaților la 4 aprilie 2018, **ca lege organică**, cu titlul „*pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul sănătății*”.

43. Pe data de 16 aprilie 2018, legea a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării, iar pe data de 25 aprilie 2018, Președintele României a sesizat Curtea Constituțională cu prezenta obiecție de neconstituționalitate.

44. Examinând criticile de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la faptul că în cadrul procedurii de reexaminare Parlamentul a depășit limitele investiției, încălcând art.77 alin.(2) din Constituție, Curtea observă că dintr-un total de 53 de puncte ale art.I al Legii pentru modificarea unor acte normative din domeniul sănătății, în forma trimisă inițial la promulgare, cererea de reexaminare formulată de Președintele României a privit un număr de 10 puncte, respectiv pct.4, 7, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 34 și 42.

45. Dintre acestea, pct.26 [cu referire la introducerea art.699¹ după art.699 din Legea nr.95/2006] a fost modificat în conformitate cu cererea de reexaminare, în sensul că a fost eliminată precizarea că Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale „*este instituție sanitară fără paturi*”, și s-a prevăzut că este

instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale.

46. Un număr de 4 puncte, respectiv pct.4 [cu referire la introducerea lit.a¹) după lit.a) a alin.(1) al art.170 din Legea nr.95/2006], pct.7 [cu referire la introducerea lit.d¹)-d³) după lit.d) a alin.(7) al art.193 din Legea nr.95/2006], pct.25 [cu referire la modificarea pct.17 și 19 a art.699 din Legea nr.95/2006] și pct.34 [cu referire la introducerea alin.(2¹) după alin.(2) al art.804 din Legea nr.95/2006] au fost eliminate, întrucât modificările dispozițiilor Legii nr.95/2006 operate prin acestea se regăsesc în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018.

47. Un număr de 5 puncte, respectiv pct.15 [cu referire la modificarea alin.(1), (4), (5), (7) ale art.391 din Legea nr.95/2006], pct.16 [cu referire la introducerea alin.(9) – (11) după alin.(8) al art.391 din Legea nr.95/2006], pct.23 [cu referire la modificarea alin.(1) al art.693 din Legea nr.95/2006], pct.24 [cu referire la introducerea alin.(1¹) – (1³) după alin.(1) al art.693 din Legea nr.95/2006] și pct.42 [cu referire la modificarea art.889 din Legea nr.95/2006] au fost menținute în forma adoptată inițial, înainte de formularea cererii de reexaminare.

48. De asemenea, cererea de reexaminare a privit și art.II, dispoziție legală care a fost menținută în forma legii adoptate după reexaminare.

49. În continuare, Curtea reține că, distinct de dispozițiile menționate în cererea de reexaminare, Parlamentul a operat modificări și în ceea ce privește un alt număr de 12 puncte ale art.I din lege.

50. Astfel, patru puncte, respectiv pct.8 [cu referire la modificarea alin.(2) al art.220 din Legea nr.95/2006], pct.9 [cu referire la introducerea alin.(3) – (5) după alin.(2) al art.243 din Legea nr.95/2006], pct.10 [cu referire la introducerea alin.(5) după alin.(4) al art.249 din Legea nr.95/2006] și pct.13 [cu referire la modificarea alin.(1) al art.337 din Legea nr.95/2006] au fost eliminate din cuprinsul legii, întrucât, astfel cum rezultă din rapoartele comisiilor parlamentare sesizate în fond în procedura de reexaminare, modificările dispozițiilor Legii nr.95/2006 operate prin acestea se

regăsesc în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88/2017, adoptată între timp. Eliminarea pct.9, pct.10 și pct.13 ale art.I din legea fost operată de Senat și menținută de Camera Deputaților, iar eliminarea pct.8 al art.I din lege a fost operată de Camera Deputaților.

51. Șase puncte, respectiv pct.1 [cu referire la introducerea alin.(2)¹) după alin.(2) al art.16 din Legea nr.95/2006], pct.27 [cu referire la introducerea art.701¹ după art.701 din Legea nr.95/2006], pct.30 [cu referire la modificarea alin.(8) al art.800 din Legea nr.95/2006], pct.32 [cu referire la modificarea părții introductive și a lit.c) a art.803 din Legea nr.95/2006], pct.33 [cu referire la modificarea alin.(2) al art.804 din Legea nr.95/2006] și pct.36 [cu referire la introducerea lit.e) și f) după lit.d) a alin.(8) al art.857 din Legea nr.95/2006] au fost eliminate, întrucât modificările dispozițiilor Legii nr.95/2006 operate prin acestea se regăsesc în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018, adoptată între timp. Eliminarea acestor puncte a fost operată de Camera Deputaților.

52. Alte două puncte, respectiv pct.3 [cu referire la modificarea alin.(1) al art.169 din Legea nr.95/2006] și pct.35 [cu referire la modificarea art.814 din Legea nr.95/2006] au fost modificate pentru corelare cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018. Modificarea punctelor menționate a fost operată de Camera Deputaților.

53. Curtea observă, astfel, că în cererea de sesizare a Curții Constituționale, Președintele României a indicat doar un număr de 11 modificări operate în afara limitelor cererii de reexaminare, față de cele 12 identificate în par.49-52 din prezenta decizie, fiind omis pct.33 al art.I din lege care a fost eliminat de Parlament întrucât se regăsea în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018.

54. În concluzie, Curtea reține că dintr-un număr de 53 de puncte ale art.I din legea adoptată și trimisă inițial la promulgare, în urma parcurgerii procedurii de reexaminare a acesteia în Parlament, a mai rămas un număr de 39 de puncte ca urmare a eliminării unui număr de 14 puncte.

55. Jurisprudența Curții asupra limitelor legiferării în ipoteza formulării unei cereri de reexaminare de către Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, a conturat soluțiile pe care Parlamentul le poate adopta în urma parcurgerii procedurii de reexaminare [Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2007, Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.687 din 6 octombrie 2008, Decizia nr.1.596 din 14 decembrie 2011, Decizia nr.1.597 din 14 decembrie 2011, Decizia nr.1.598 din 14 decembrie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Decizia nr.81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013, Decizia nr.30 din 27 ianuarie 2016, Decizia nr.31 din 27 ianuarie 2016, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.117 din 16 februarie 2016, și Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.201 din 6 martie 2018]. Astfel, în raport cu solicitările cuprinse în cererea de reexaminare a Președintelui României, Parlamentul poate adopta orice fel de soluție pe care o va considera necesară: poate admite în întregime sau parțial solicitarea, poate să o respingă ori poate să modifice în totalitate sau parțial anumite texte care au legătură cu cererea de reexaminare, inclusiv prin recorelarea dispozițiilor legii [a se vedea, în acest sens, Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008]. Parlamentul trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării.

56. În ceea ce privește corelarea dispozițiilor legii, Curtea a reținut că nu se poate admite ca reexaminarea să aibă drept consecință adoptarea unei legi cu contradicții sau necorelări între texte, astfel că, în virtutea regulilor de tehnică legislativă, necesitatea coerenței reglementării impune completarea unor texte din lege care nu au făcut în mod expres obiectul cererii de reexaminare. Această practică este în beneficiul reglementării și nu afectează limitele reexaminării, admiterea unor

obiecții din cererea de reexaminare putând antrena modificări cu privire la toate sau doar la unele dintre dispozițiile legii în cauză, ceea ce impune corelarea tuturor prevederilor acesteia, chiar prin eliminarea sau abrogarea unor texte [Decizia nr.63 din 13 februarie 2018]. Prin urmare, Parlamentul poate modifica sau completa legea în sensul cerut de Președinte, poate menține legea în forma adoptată inițial sau, dimpotrivă, ținând seama și de punctul de vedere al Președintelui, o poate respinge [Decizia nr.81 din 27 februarie 2013].

57. Curtea, comparând forma legii trimise la promulgare în data de 11 noiembrie 2017 cu cea trimisă la promulgare în data de 16 aprilie 2018, a observat în par.44-47 din prezenta decizie, că Parlamentul, din cele 10 puncte criticate de Președintele României, a modificat un singur punct în sensul indicat în cererea de reexaminare, a păstrat în forma inițială cinci puncte și a eliminat patru, motivat de faptul că modificările dispozițiilor Legii nr.95/2006 operate prin acestea se regăsesc în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018. Eliminarea dispozițiilor menționate din cuprinsul legii nu a avut loc ca urmare a susținerilor Președintelui României, ci a vizat corelarea cu un alt act normativ, intrat în vigoare în timpul procedurii legislative de reexaminare.

58. Totodată, Curtea, în par.49-52 din prezenta decizie, a observat faptul că, distinct de cererea de reexaminare, Parlamentul în procedura legislativă de reexaminare a legii a mai eliminat o serie de alte dispoziții ale acesteia, respectiv art.I pct.1, pct.8, pct.9, pct.10, pct.13, pct.27, pct.30, pct.32, pct.33 și pct.36, deoarece modificările dispozițiilor Legii nr.95/2006 operate prin acestea se regăsesc în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88/2017 și în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2018, și a mai modificat, în vederea corelării cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.8/2018, alte două prevederi ale legii, respectiv art.I pct.3 și pct.35, intervenții care nu au legătură cu susținerile Președintelui României formulate prin cererea de reexaminare.

59. Intervențiile legislative care excedează cadrului cererii de reexaminare, respectiv eliminarea și modificarea unora dintre dispozițiile legii, au fost făcute ca urmare a intrării în vigoare între momentul formulării cererii de reexaminare de către Președintele României și momentul adoptării legii reexaminată a două ordonanțe de urgență prin care se modifică dispoziții ale Legii nr.95/2006, așadar având același obiect de reglementare ca și legea supusă controlului de constituționalitate.

60. Curtea subliniază faptul că Președintele României nu putea sesiza aspecte legate de conținutul legii prin raportare la alte acte normative în vigoare în vederea corelării cu ansamblul reglementării, având în vedere faptul că cele două ordonanțe de urgență au intrat în fondul activ al legislației ulterior formulării solicitării de către Președintele României și anterior finalizării procedurii de reexaminare.

61. În ceea ce privește posibilitatea Parlamentului ca în procedura legislativă de reexaminare să procedeze la corelarea unor dispoziții legale, coordonatele trasate în jurisprudența Curții statuează cu privire la acest procedeu în cadrul aceluiași act normativ și nu prin raportare la alte reglementări în vigoare.

62. În cauza de față, procedura parlamentară de reexaminare a legii criticate (4 decembrie 2017 – 16 aprilie 2018) a interferat cu intervenția Guvernului (7 decembrie 2017, respectiv 1 martie 2018) în același domeniu de reglementare prin adoptarea celor două ordonanțe de urgență care, la rândul lor, au intrat în procedura parlamentară de aprobare, potrivit art.115 alin.(5) din Constituție. Astfel, pornind de la cererea de reexaminare formulată de Președintele României, au fost suprapuse și combinate proceduri distincte din punct de vedere al obiectului, inițiatorilor sau al modului de aprobare, context în care Parlamentul a încercat evitarea dublei legiferări, uzând de procedura de reexaminare.

63. Or, procedura legislativă de reexaminare a unei legi este o procedură specială prin care se redeschide procedura parlamentară numai pentru criticile formulate de Președintele României; în situația dată Parlamentul avea posibilitatea să respingă legea, ca urmare a cererii de reexaminare raportată la intrarea în vigoare a

noilor reglementări, astfel încât atribuția Președintelui României exercitată în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție să nu fie afectată, respectându-și totodată rolul constituțional conferit de art.61 alin.(1) potrivit căruia este unica autoritate legiuitoare a țării, cu rol de sistematizare și omogenizare a legislației, având posibilitatea ca în procedura parlamentară de adoptare a legilor de aprobare a celor două ordonanțe de urgență să prevadă și modificările aduse Legii nr.95/2006 prin legea supusă reexaminării. În acest fel, Parlamentul ar fi avut posibilitatea elaborării unei reglementări unice, coerente, neechivoce și corelate din punct de vedere tehnico-legislativ atât cu celelalte modificări propuse de Guvern, cât și cu actul de bază supus modificării.

64. Mai mult, potrivit Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, în procesul de legiferare trebuie să se evite paralelismele legislative, fiind interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative [art.16 alin.(1)], iar în cazul existenței acestora se va proceda fie la abrogare, fie la concentrarea materiei în reglementări unice [art.16 alin.(2)]. Așadar, proiectul de act normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației prin corelarea cu actele normative cu care se află în conexiune [art.13].

65. Totodată, Curtea observă că potrivit art.150 din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr.28/2005, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.72 din 15 ianuarie 2018, în cazul cererii de reexaminare formulate de Președintele României, aceasta va fi înscrisă în cel mult 30 de zile în proiectul ordinii de zi a Senatului, iar reexaminarea legii se face cu respectarea procedurii legislative. În mod similar statuează și art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr.8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.481 din 28 iunie 2016, care mai prevede cele trei variante de propunere pe care le poate cuprinde raportul comisiei [adoptarea

legii modificate și completate în întregime sau parțial, în sensul cerut de Președinte în cererea de reexaminare; adoptarea legii în forma adoptată inițial de Parlament, în cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare; respingerea legii], precum și faptul că în cazul în care solicitările din cererea de reexaminare sunt acceptate, în parte sau în totalitate, comisia va formula textele corespunzătoare care trebuie să aibă legătură cu solicitările din cererea de reexaminare și să asigure corelarea tehnico-legislativă a tuturor dispozițiilor legii.

66. În continuare, Curtea reține faptul că, prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, par.47, a statuat că relația dintre Președintele României și Parlament este caracterizată printr-un dialog constituțional permanent, iar în cadrul acestuia fiecare dintre cele două autorități trebuie să colaboreze în mod loial, cu respectarea rolului lor constituțional. Dialogul constituțional are drept efect redeschiderea procedurii legislative între aceste instituții, însă numai în limitele cererii de reexaminare. Depășirea acestor limite ar acorda, în cadrul acestei relații, un rol preeminent fie Parlamentului, fie Președintelui României, după caz, întrucât, dacă s-ar redeschide procedura legislativă indiferent de limitele cererii de reexaminare, Parlamentul ar putea adopta o lege cu un conținut total diferit față de cea inițială, iar Președintele României nu va mai putea cere reexaminarea acesteia, fiind vorba, în sens strict formal, de aceeași lege, ceea ce impune promulgarea acesteia în termen de 10 zile de la comunicarea sa. În același sens, Curtea a reținut că, din contră, dacă s-ar aprecia că în ipoteza anterioară Parlamentul a adoptat o nouă lege, Președintele României ar dispune de dreptul de a formula o nouă cerere de reexaminare; or, această apreciere ar aparține Președintelui României, care ar putea bloca procesul legislativ, transformând dreptul de veto suspensiv de care beneficiază într-unul decizional.

67. Rezultă că soluția corectă care conciliază rolul preeminent al Parlamentului în procesul de legiferare și rolul Președintelui României de a sancționa punerea în executare a legii este aceea ca dezbaterea parlamentară să fie reluată în limitele cererii de reexaminare. Această soluție se sprijină pe dialogul constituțional

dintre cele două autorități publice, ce implică separarea și echilibrul dintre funcțiile statului pe care acestea le exercită, pe necesitatea respectării rolului lor constituțional și pe colaborarea constituțională loială dintre acestea. Ignorarea acestor principii duce la adoptarea unei legi față de care Președintele nu își poate exercita dreptul de veto suspensiv sau, din contră, va putea uza de mai multe ori de acest drept cu privire la una și aceeași lege, dar cu conținut normativ diferit, după propria sa apreciere, ajungându-se la nesocotirea textului constituțional.

68. Pentru argumentele prezentate, Curtea constată că Parlamentul a depășit limitele stabilite prin cererea de reexaminare formulate de Președintele României, fiind încălcate dispozițiile art.77 alin.(2) din Constituție, astfel încât, legea criticată, în ansamblul său, este neconstituțională.

69. Astfel fiind constatată neconstituționalitatea legii criticate, Curtea are în vedere jurisprudența sa potrivit căreia, controlul de constituționalitate se păstrează în limitele sesizării (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.507 din 17 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr.1154 din 7 decembrie 2004, sau Decizia nr.1313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.12 din 6 ianuarie 2012), invocarea altor norme de referință putând fi realizată doar în ipoteza în care Curtea a constatat, în prealabil, încălcarea uneia dintre normele de referință invocate de autorii excepției (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.668 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.487 din 8 iulie 2011, Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013, sau Decizia nr.494 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.819 din 21 decembrie 2013).

70. Prin urmare, având în vedere jurisprudența anterior menționată, Curtea își va extinde controlul de constituționalitate și prin raportare la dispozițiile art.76 alin.(1) și (2) din Constituție, în componenta privind votul necesar adoptării legilor în fiecare Cameră.

71. În cauza de față, nu revine Curții Constituționale rolul de a stabili caracterul ordinar sau organic al legii supuse controlului de constituționalitate, ci acela de a sancționa o neregularitate apărută în procesul de legiferare al acesteia, respectiv faptul că în urma reexaminării, cele două Camere ale Parlamentului au adoptat legea în mod diferit sub aspectul caracterului acesteia. Astfel, Senatul, în calitate de Cameră de reflecție, a adoptat, la data 7 martie 2018, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, ca lege ordinară, aspect care rezultă din raportul comisiei sesizate în fond ca urmare a cererii de reexaminare, din stenograma ședinței din 7 martie 2018 a Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr.41 din 16 martie 2018, precum și din mențiunea finală a legii care atestă adoptarea legii cu respectarea prevederilor **art.76 alin.(2)** din Constituție.

72. La aceeași dată, legea a fost înaintată Camerei Deputaților prin adresa nr.L497/2016 din 7 martie 2018, cu mențiunea că, potrivit art.75 alin.(1) și (3) din Constituție, Camera Deputaților este Cameră decizională. Camera Deputaților a adoptat, la data de 4 aprilie 2018, Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății, ca lege organică, aspect care rezultă din raportul comisiei sesizate în fond ca urmare a cererii de reexaminare, stenograma ședinței din 4 aprilie 2018 a Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr.56 din 13 aprilie 2018, precum și din mențiunea finală a legii care atestă adoptarea legii cu respectarea prevederilor **art.76 alin.(1)** din Constituție.

73. În fine, Curtea observă că legea trimisă la promulgare – *Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății* -, ca urmare a parcurgerii procedurii de reexaminare, cuprinde următoarea formulă de atestare: „*Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art.77 alin.(2), cu respectarea prevederilor art.75 și ale art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată.*”

74. În acest context, Curtea reține că formula de atestare a legalității adoptării legii nu corespunde realității, precizând faptul că Parlamentul a adoptat o lege cu caracter organic, în condițiile în care cele două Camere ale sale au apreciat în mod diferit cu privire la caracterul acesteia, respectiv Senatul a adoptat-o ca lege ordinară, iar Camera Deputaților, ca lege organică.

75. Dispozițiile constituționale ale art.76 alin.(1) și (2) stabilesc majoritatea de voturi necesară pentru adoptarea legilor, în funcție de cum acestea au caracter organic sau ordinar, majoritate care trebuie obținută atât în Camera Deputaților, cât și în Senat, textul constituțional statuând că legile organice/ordinare **se adoptă** cu votul majorității membrilor/votul majorității membrilor prezenți **din fiecare Cameră**. Prin urmare, Constituția recunoaște egalitatea Camerelor Parlamentului sub aspectul adoptării proiectelor de lege sau propunerilor legislative, care odată votate de o Cameră se transmit celeilalte Camere, care le va examina și aproba printr-o procedură identică.

76. Având în vedere faptul că adoptarea legii, ca parte a procesului legislativ, vizează votul final exercitat de către Parlament asupra ansamblului legii, aceasta nu poate fi adoptată de prima Cameră sesizată cu majoritatea impusă de exigențele art. 76 alin.(2) din Constituție – cu caracter ordinar, pentru ca, ulterior, în Camera decizională să fie votată cu majoritatea impusă de exigențele art.76 alin.(1) – caracter organic, pentru că textul constituțional impune adoptarea legii în ambele Camere cu aceeași majoritate cerută în funcție de caracterul acesteia. Împrejurarea că legea a fost adoptată ca lege organică numai de către Camera decizională nu legitimează calificarea acesteia ca fiind organică, cu atât mai mult cu cât formula de atestare a legalității adoptării legii indică respectarea de către Parlamentul României a dispozițiilor art.76 alin.(1) sau (2), după caz. De asemenea, chiar dacă numărul de voturi se înscrie în proporția corespunzătoare unei majorități absolute necesare adoptării unei legi organice, în condițiile în care formula de atestare menționează că aceasta a fost adoptată ca lege ordinară, Curtea constată că acest aspect nu poate

legitima acoperirea viciilor de neconstituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a dat prevalență celor înscrise în formula de atestare a autenticității legii, care include formula de atestare a legalității adoptării proiectului de lege, utilizată de fiecare Cameră a Parlamentului. Importanța acestei mențiuni rezidă din faptul că ea reprezintă indiciul esențial cu privire la respectarea procedurii de adoptare a legilor, astfel cum aceasta este consacrată de Legea fundamentală (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017, paragraful 42). Așadar, Curtea reține că ambele Camere ale Parlamentului trebuie să trateze legea ca ordinară sau organică și să o adopte conform exigențelor art.76 alin.(1) sau (2) din Constituție, după caz.

77. Prin urmare, Curtea reține și încălcarea dispozițiilor art.76 alin.(1) și (2) din Constituție.

78. Față de cauza de neconstituționalitate extrinsecă reținută prin raportare la dispozițiile art.76 alin.(1) și (2) și art.77 alin.(2) din Constituție, Curtea constată că nu mai este cazul să examineze și motivele de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.82 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 16 ianuarie 2009).

79. Efectul juridic al prezentei decizii este circumscris art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală și jurisprudenței Curții în materie (a se vedea în acest sens Decizia nr.581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.737 din 22 septembrie 2016, paragrafele 44-47, Decizia nr.308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.309 din 9 mai 2012 sau Decizia nr.820 din 7 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.420 din 23 iunie 2010), astfel că Parlamentului îi revine obligația de a constata încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ cu privire

la același domeniu de reglementare, să se conformeze celor statuate prin decizia de față.

80. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății este neconstituțională, în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 mai 2018.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

prof. univ. dr. ~~Valer~~ Dorneanu

MAGISTRAT-ASISTENT,

~~Andreia Căstina~~
